Reactienota Duurzaamheid op Streek

Zienswijze 1	Reactie gemeente	Aanpassing beleidsnotitie
Hierbij ontvangt u de zienswijze van Energie coöperatie De Sintrale op het beleidsdocument Duurzaamheid op Streek, duurzaamheidsmogelijkheden in het beschermde dorpsgezicht Schiermonnikoog, dd. 19 maart 2024. Allereerst pleiten wij voor maatwerk en aandacht voor geluid van warmtepompen. Verder roepen wij op om open te staan voor technische ontwikkelingen (zonnecellen in folies/dakpannen/nieuw isolatiemateriaal/etc). Op belangrijke punten uit het rapport maakt de Sintrale bezwaar. Het betreft de volgende punten.		
Zonnepanelen, PVT en zonnecollectoren worden uitgesloten op daken die zichtbaar zijn (platte daken mag wel). Er zijn voldoende situaties waarbij een beperkt aantal panelen nauwelijks en soms niet zichtbaar zijn op bijv. eilander huizen. Plaatsing op het lage dakdeel, bijvoorbeeld vier stuks, eventueel in kleur aangepast, zou naar onze mening moeten kunnen. Wij realiseren ons dat dit een politiek besluit is. Het is belangrijk dat elke woning een deel van de eigen stroom en of zonnewarmte kan benutten ter ontlasting van het stroomnet.	De beleidsnotitie Duurzaamheid op Streek biedt een overzicht van de mogelijkheden om te verduurzamen binnen het beschermd dorpsgezicht vanuit ruimtelijke kwaliteit en cultuurhistorie. Op basis hiervan is het niet wenselijk om zonnepanelen, PVT en zonnecollectoren zichtbaar toe te staan op de hoofdgebouwen.	Geen.
Warmtepompen worden toegestaan aan of bij achtergevels (zie specificaties van plaatsing). Dit ervaren wij als bijzonder, omdat grote kasten bij achtergevels het karakter van met name eilander huizen aantast. Plaatsing in een overtuin kan dit bezwaar wegnemen. Opmerkelijk is dat geluid als mogelijk obstakel wordt genoemd; bij ‘stapeling’ van meerdere WP's dicht bij elkaar, kan een aanvraag	Niet elke eigenaar van een woning in het beschermd dorpsgezicht is ook eigenaar van een (aangrenzende) overtuin. Daarom is het ook noodzakelijk om een lucht-water warmtepomp ook bij de achtergevels mogelijk te maken. We zouden een voorkeursvolgorde van schuur, overtuin naar achtergevel wel aan willen bevelen.	Voorkeursvolgorde wordt toegevoegd aan de notitie.

geweigerd worden. Dit lijkt op wie het eerst komt, wie het eerst maalt en dus pech voor iemand die bij een ‘stapeling’ woont. Bij de warmtepomp wordt voorbijgegaan aan de impact op het stroomnet; deze is hoog: veel warmtepompen kunnen een probleem gaan worden.	Bij een vergunningaanvraag voor een warmtepomp wordt gekeken naar het geluideffect op de omgeving. Ook wordt nagegaan of er sprake is van cumulatie van geluid. Het klopt dat dit resulteert in 'Wie het eerst komt, wie het eerst maalt'. Wel is het goed mogelijk dat bij de verdere productontwikkeling van warmtepompen en suskasten meer geluidarme warmtepompen op de markt komen en er meer mogelijk wordt. Wij zijn ons terdege bewust van de impact op het stroomnet van individuele warmtepompen. Met deze beleidsnotitie maken we het ruimtelijk mogelijk om warmtepompen te plaatsen. De gemeente zal – ter navolging van de wijk Nieuw-Dokkum – ook in het beschermd dorpsgezicht onderzoek doen naar de beste techniekkeuze(s), waarbij aspecten zoals netbelasting, ruimtelijke impact en betaalbaarheid worden meegenomen.	
Met dit voorgestelde beleid lijkt het erop dat we behoorlijk te kort komen voor voldoende mogelijkheden voor verduurzaming in het beschermd dorpsgezicht. Hoe lossen we dat op? Waar zien we mogelijkheden voor verruiming? Graag gaan we hierover met u in gesprek. Met verwijzing naar coöperatieve daken zijn we er niet. Misschien is er wel een warmtenet voor het oude dorp nodig of andere vormen van samenwerking.	Wij gaan graag in op uw uitnodiging voor een gesprek. Deze beleidsnotitie maakt ruimtelijk een aantal initiatieven mogelijk in het beschermd dorpsgezicht. Een wijkuitvoeringsplan voor de warmtetransitie moet nog opgesteld worden, zie daarvoor ook de beantwoording hierboven.	
Dan nog het volgende: Hoe gaan we om met grote verschillen in het oude dorp: monumenten, authentieke bouw en modernere woningen. De een plaatst gesubsidieerd triple glas, bij de ander is alleen ongesubsidieerd monumentenglas toegestaan. Het gaat hier volgens ons zowel om mogelijkheden van isolatie als om energieopwekking.	Ongelijkheid bestaat in veel gevallen. Een hoekwoning in een rijtje heeft meer warmteverlies dan een tussenwoning. En een karakteristiek monumentaal huis kost meer in onderhoud dan een nieuwbouwwoning. Zo is het ook met de mogelijkheden voor verduurzaming. Wij zijn ons ervan bewust dat verduurzaming van authentieke bouw significante meerkosten met zich meebrengt. De	

	gemeente onderzoekt de mogelijkheden van (extra) subsidiering bij dit soort specifieke gevallen.	
Pag. 9: Onder samenvattende waarden staat dat de structuur vrijwel ongeschonden is. Dit lijkt ons discutabel.	De stedenbouwkundige structuur en met daarin ook het kenmerkende groen, is vrijwel volledig in tact en weerspiegelt de gehele opzet van het dorp Schiermonnikoog.	
Pag.14 onder b: Buitenisolatie van de lage zijgevels van eilander huizen is een optie die onzichtbaar is (en ook wel toegepast)	Afgezien van het rendement dat met buitenisolatie van de lage zijgevels kan worden bereikt, is het voor het beeld van belang van hoe dik en in welke uitmonstering die isolatie plaats gaat vinden. De dikte bepaalt of de goten ook weer moeten worden aangepast en dat kan tot verslechtering van de beeldwaarde betekenen. Datzelfde geldt voor het aan te wenden materiaal. Als daarmee karakteristiek muurwerk wordt gestukt, dat geeft dat ook een vermindering van de beeldwaarde.	
Pag. 15 onder c: Onvolledig, omdat het alleen gaat over luchtwarmtepompen. Andere mogelijkheden, met name PVT ontbreken (zie ook opm. pag. 17)	PVT valt voor wat betreft het paneel onder de zonne-installaties.	Het begrip zonne-installaties wordt toegelicht in het rapport en daarbij wordt expliciet aangeven dat PVT-panelen daarbij horen.
Pag.16: Een aandeel in een zonnepark is iets anders dan panelen op je eigen dak. Zowel wat betreft toepassing, gebruik als ook financieel.		
Pag. 17 onder c: Afstand tussen overtuin en woning is geen probleem (zie ook pag. 20)	Voor een optimaal rendement mag de afstand tussen de binnenunit en buitenunit van een split systeem niet te groot zijn. Wat betreft de afstand tussen de overtuin en de woning zal dit inderdaad waarschijnlijk hier geen problemen opleveren.	Er wordt een nadere toelichting gegeven op de maximale afstand.
(Pag. 27: Bij waterzijdig inregelen ontbreekt het alternatief van digitaal gestuurde thermostaatkranen.)		Wordt toegevoegd.
Wij missen verschillende onderwerpen; op advisering, subsidiering en handhaving wordt niet ingegaan. Ook de relatie met de	Het is correct dat in deze beleidsnotitie niet ingegaan wordt op advisering, subsidiering en handhaving. Onder het project	

aardgasvrije wijk komt niet aan bod. Wij realiseren ons dat dit ingewikkeld is, maar zijn ervan overtuigd dat het wel nodig is. Naar ons idee doet nu ieder zijn eigen ding, met of zonder toestemming. Gezien de grote diversiteit lijkt het ons belangrijk dat iedere woning en situatie afzonderlijk wordt bekeken (dat gebeurt nu al op eigen initiatief en verzoek) en dat voor een ieder wordt vastgesteld wat de mogelijkheden zijn, zowel privé als gezamenlijk.	Aardgasvrij Eiland is er begeleiding voor verduurzaming mogelijk, waarbij er ook subsidies beschikbaar zijn. Daarnaast onderzoekt de gemeente de mogelijkheden van (extra) subsidiering voor woningen binnen het beschermd dorpsgezicht. Er blijft altijd ruimte mogelijk voor maatwerk, waarbij het advies ook is om in gesprek te gaan met de gemeente over uw initiatief. Tegelijkertijd biedt de beleidsnotitie nu meer mogelijkheden, en geeft deze meer handvaten voor beoordeling.	
Advies De Sintrale betreurt dat zij niet vanaf het begin haar specifieke technische expertise heeft kunnen inbrengen. Het advies is derhalve om samen met het adviesbureau een nieuwe versie te schrijven, waarbij zowel het adviesbureau als De Sintrale input levert. Anderen met specifieke kennis, bijvoorbeeld over isolatie, kunnen wellicht ook een belangrijke bijdrage leveren.	Wij gaan graag in op uw uitnodiging voor een gesprek. Deze beleidsnotitie maakt ruimtelijk een aantal initiatieven mogelijk in het beschermd dorpsgezicht. Een wijkuitvoeringsplan voor de warmtetransitie moet nog opgesteld worden, zie daarvoor ook de beantwoording hierboven. Graag zullen wij samen met u onderzoek doen naar de beste techniekkeuze(s), waarbij aspecten zoals netbelasting, ruimtelijke impact en betaalbaarheid worden meegenomen.	

Zienswijze 2	Reactie gemeente	Aanpassing beleidsnotitie
De beleidsnotitie Duurzaamheid op streek (concept) geeft onvoldoende mogelijkheden om een verantwoorde energietransitie in het oude dorp in gang te zetten. Enerzijds worden luchtwater warmtepompen ruim toegestaan aan of bij gevels, ook bij de typerende eilander huizen, anderzijds worden zichtbare dakvlakken uitgesloten voor energie of zonnewarmte voorzieningen. Onderstaand een overzicht van toepassingen die wel gewenst of minder gewenst zijn:		

PV panelen, PVT panelen en zonnecollectoren voor tapwater verminderen in belangrijke mate de belasting van het stroomnet, zeker bij het toepassen van elektrische en thermisch opslag. Tevens gebruikt of ondersteund dit een warmtesysteem. Op een aanzienlijk deel van woningen met een schuin dakvlak kunnen panelen geplaatst worden op het lage dakvlak (vlak naast de steeg) west of oost. De zichtbaarheid vanaf de openbare weg is beperkt. De toegestane oppervlakte van bijvoorbeeld 4 m2 en de kleur kunnen aangepast worden aan de dakbedekking.	De beleidsnotitie Duurzaamheid op Streek biedt een overzicht van de mogelijkheden om te verduurzamen binnen het beschermd dorpsgezicht vanuit ruimtelijke kwaliteit en cultuurhistorie. Op basis hiervan is het niet wenselijk om zonnepanelen, PVT en zonnecollectoren zichtbaar toe te staan op de hoofdgebouwen. Ook niet daar waar de zichtbaarheid beperkt is of de kleur is aangepast aan de dakbedekking. Op enkele kleinere locaties in het beschermde gebied kan dit wel. Dit is specifiek aangegeven op de opgestelde kaart. Juist door de lage goot van de eilander huizen is overhoeks ook zicht op een de zijdelingse dakvlakken.	
Lucht-waterwarmtepompen wel of niet in hybride uitvoering hebben altijd een volumineuze impact. Beperk deze grote volledig zichtbare voorzieningen bij achtergevels. Sta wel toe dat deze in een overtuin of bij een schuur geplaatst kunnen worden en verplicht een geluiddempende omkasting. Geluid: Het is algemeen bekend dat lucht-water warmtepompen bij meerdere opstellingen Laag frequent (bromtoon) veroorzaken. In de nachtelijke uren zonder dagelijkse achtergrondgeluiden is dit zeer storend. In een beschermd dorp zou ook geluid een onderdeel moeten zijn. Belasting stroomnet : Bij het veelvuldig toepassen van lucht-water warmtepompen is er een te grote belasting van het stroomnet .	Niet elke eigenaar van een woning in het beschermd dorpsgezicht is ook eigenaar van een (aangrenzende) overtuin. Daarom is het ook noodzakelijk om een lucht-water warmtepomp ook bij de achtergevels mogelijk te maken. We zouden een voorkeursvolgorde van schuur, overtuin naar achtergevel wel aan willen bevelen. Verplichting van een geluiddempende omkasting kunnen wij ons in vinden. We onderschrijven de kritische situatie van ons stroomnet. De gemeente zal – ter navolging van de wijk Nieuw-Dokkum – ook in het beschermd dorpsgezicht onderzoek doen naar de beste techniekkeuze(s), waarbij aspecten zoals netbelasting, ruimtelijke impact en betaalbaarheid worden meegenomen.	Voorkeursvolgorde en verplichting van geluiddempende omkasting worden toegevoegd aan de notitie.
Tot slot: In de werkgroep Warmte en Techniek van Aardgasvrij Eiland is veel expertise aanwezig aangaande verstandige oplossingen, ook esthetisch. Het zou goed zijn deze groep te betrekken in oplossingen voor het beschermde oude dorp en voor het aanpassen van de definitieve versie van de beleidsnotitie.	Wij waarderen de inzet van de werkgroep Warmte en Techniek en de aanwezige expertise. Wij zullen de werkgroep bij verdere onderzoeken voor de warmte-uitvoeringsplannen (WUP's) graag betrekken. Voor nu acht de gemeente deze beleidsnotitie geschikt om ruimtelijk een aantal initiatieven in het beschermd dorpsgezicht mogelijk te maken.	